

श्रीः

स्वागतम्

सुस्वागतम्

Hindi Mahavidyalaya
Nallakunta, Hyderabad

B.O.S.

2016-17 (UG-I)

संस्कृत विभागः

हिंदी महाविद्यालयः

नल्लाकुंटा, हैदराबाद

तेलंगाना

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Affiliated to Osmania University

Department of Sanskrit

Composition of Board of Studies

Chairperson

Dr. Mukta Vani

Reader & Head

Department of Sanskrit

Hindi Mahavidyalaya

Nallakunta, Hyderabad-44

Mobile No. 9177293080

email id- muktavani27@gmail.com

Mukta Vani
Dr. MUKTAVANI SHASTRI
M.A., M.Phil., Ph.D
Reader & Head Dept of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya,
Nallakunta, Hyderabad - 44. A. P.

University Nominee

Professor K. Neelakantham

Chairperson Board of Studies

Department of Sanskrit

Arts college, Osmania University

Hyderabad-07

Mobile No. 9866038754

email id- prof.k.neelakantham@gmail.com

K. Neelakantham
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

Members of BOS

1. Dr. S. Rama Devi
Incharge Principal
Reader & Head
Department of Sanskrit
Ramachandra Degree College
Vidyanagar, Hyderabad.
Mobile No. 9959652642
email id- suraparajuramadevi@yahoo.com

S. Ramadevi
PRINCIPAL
SREE RAMACHANDRA ARTS & SCIENCE COLLEGE
2-2-11071A&B TILAKNAGAR, HYD-44

2. Dr. Vidyanand Arya
Assistant Professor
Department of Sanskrit
Arts College, Osmania University
Hyderabad-07.
Mobile No. 9848632127
email id-aryavidyanand2127@gmail.com

Dr. Vidyanand Arya
Asst. Professor, Dept. of Sanskrit
UCA & SS, Osmania University
Hyderabad-500 007. A.P.

3. G. Vineela
B.A. Osmania University
M.A. II (Sanskrit) Osmania University
Mobile No. 9440275809

G. Vineela
Principal - J. Chastaf
PRINCIPAL
HINDI MAHAVIDYALAYA
Arts, Commerce & Science
(Autonomous)
NALLAKHUNTA, HYD-44

4.

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Panel of examiners

Subject - Sanskrit (Second Language)

UG, Semester - I & II

Name of the paper Setters	Address	Phone No.
1. Dr. Chilukuri Madhusudan Rao	Asst. Professor Govt. Degree College, Khairatabad, Hyd.	9290419909
2. Smt. Kurella Ahalya	Asst. Professor New Science College Ameerpet Hyd.	8374778029
3. Dr. Srinivas	Senior. Lecturer Badruka College, Hyd	9396556742
4. Dr. Venkateshwarlu	Senior. Lecturer Nizam College, Hyd	9949651169

Dr. Muktavani Shastri
Dr. MUKTAVANI BHASTRI
M.A. M.Phil., Ph.D
Reader & Head Dep: of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya
Nallakunta, Hyderabad - 44 A P

N. S. S.
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

B.A., B.com, B.Sc. B.B.A. 2016-17
Sanskrit (Second Language)

Instructional Hours - 5 Hrs (Per Week)

Duration of internal Assessment - 30 Min

Duration of Semester Examination - 3 Hrs

Marks of Internal Assessment - 15 Marks

Assignment - 5 Marks

Total = 20 Marks

Marks for Semester Examination - 80 Marks.

Total = 100 Marks

(Implementation of CBCS pattern.)

[Signature]
Dr. MUKTAVAN. J. JASTRI
M.A. M.Phil., Ph.D.
Reader & Head Dept. of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya,
Nallakunta, Hyderabad - 44. A. P.

[Signature]
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Omania University
Hyderabad

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)
Almanac 2016-17
Semester - II

No.	Subject	UG Semester
	Re-Opening of the College after Summer Vacation	1-6-2016
	Commencement of instruction for Semesters	4-7-2016
	Last Date of instruction for Semester	11-11-2016
	Preparatory Holidays/ Short Vacation	04-10-2016 to 12-10-2016
	Re opening on	18-10-2016
	1 st Internal Assesement	20-10-2016
	Regular Theory Examinations for I Year	21-11-2016 to 03-12-2016

Hukar...
Dr. MUKTAVANI SHASTRI
M.A., M.Phil., Ph.D
Reader & Head Dept of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya,
Nallakunta, Hyderabad - 44. A. P.

Asky
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Sanskrit (S.L.) Syllabus

B.A., B.com, B.sc. B.B.A. 2016-17
Semester-I

[पद्यभागः

1. मुदाभिषेक्तुं वरद त्वमर्हसि ।
(श्रीमद्वाल्मीकिरामायणे अयोध्याकाण्डे
द्वितीयः सर्गः) वाल्मीकिमहर्षिः
2. हिमालयो नाम नगाधिराजः ।
(कुमारसम्भवे प्रथमसर्गः) महाकविः कालिदासः
3. अवन्तु भारतप्रजाः स्वतंत्रभारतप्रभाम् ।
(भारतभारती) श्रीभाष्यं विजयसारथिः
4. एष धर्मः सनातनः ।
(सुभाषितानि)

गद्यभागः

धर्मबद्धो दौवारिकः ।

(शिवराजविजये प्रथमविरामे द्वितीयनिःश्वासः)

-श्री अम्बिकादत्त व्यासः

कृतघ्ने नास्ति निष्कृतिः ।

(पञ्चतन्त्रे लब्धप्रणाशे वानरमकरकथा)

-पं. विष्णु शर्मा

संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः-

संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः-

II व्याकरणविभागः

1. शब्दाः- 1. देव, 2. कवि, 3. भानु, 4. पितृ,
5. गो, 6. रमा, 7. मति, 8. नदी,
9. वधू, 10. मातृ, 11. फल,
12. वारि, 13. मधु ।

2. सन्धयः- सवर्णदीर्घसन्धिः अयवायावसन्धिः
गुणसन्धिः, वृद्धिसन्धिः,
यणादेश सन्धिः, हल् सन्धिः ।

पाठ्यक्रमः - Unit प्रकारेण
(विषयानुक्रमणिका)

Unit-I

Semester-I

1. मुदाभिषेक्तुं वरद त्वमर्हसि । - वाल्मीकि महर्षिः
(श्रीमद्वाल्मीकिरामायणे अयोध्याकाण्डे द्वितीयः सर्गः)
2. हिमालयो नाम नगाधिराजः । - महाकविः कालिदासः
(कुमारसम्भवे प्रथम सर्गः)

Unit-II

3. धर्मबद्धो दौवारिकः । - श्री अम्बिकादत्त व्यासः
(शिवराजविजये प्रथमविरामे द्वितीयनिःश्वासः)
4. कृतघ्ने नास्ति निष्कृतिः । - पं. विष्णुशर्मा
(पञ्चतन्त्रे लब्धप्रणाशे वानरमकरकथा)

Unit-III

5. अवन्तु भारतप्रजाः स्वतंत्रभारतप्रभाम्
(भारत भारती) - श्रीभाष्यं विजयसारथिः
6. एष धर्मः सनातनः ।
(सुभाषितानि)

Unit-IV

. शब्दाः

. संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः

Unit-V

. सन्धयः

0. संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः

*** ✓

Asly
 CHAIRMAN
 Board of Studies
 Department of Sanskrit
 Osmania University
 Hyderabad

Muktavani Shastri

Dr. MUKTAVANI SHASTRI
 M.A., M.Phil., Ph.D.
 Reader & Head Dept of Sanskrit
 Hindi Mahavidyalaya,
 Nallakunta, Hyderabad - 44. A. P.

Hindi Mahavidyalaya,
(Autonomous)
Degree I Year, I Semester
I-Internal Assessment
संस्कृत (Sanskrit) S.L.

Time : 30 Minutes

Paper I 2016

Max: Marks: 15

I. अधोनिर्दिष्टेषु समुचितसमाधानपदं लिखत । (5M.)

(Multiple choice Questions)

1. 'अंधकारः' शब्दस्य कः अर्थः ?
अ) Light आ) darkness इ) Lamps
2. 'कुमारसंभवम्' केन विरचितम् ?
अ) वेदव्यासेन आ) कालिदासेन इ) वाल्मीकिना
3. 'तोयनिधि' शब्दस्य कः अर्थः ?
अ) Ocean आ) River इ) Water
4. 'हिमालयो नाम नागाधिराजः' पाठः कस्मात् सर्गात् उद्धृतः ?
अ) प्रथम आ) द्वितीय इ) तृतीय
5. 'रामायणम्' केन विरचितम् ?
अ) विष्णुशर्मणा आ) वाल्मीकिना इ) माघेन
6. 'धरित्रीम्' शब्दस्य कः अर्थः ?
अ) Sky आ) earth इ) dust
7. 'हिमालयः' कुत्र वर्तते ?
अ) पूर्व दिशायाम् आ) उत्तर इ) पश्चिम
8. 'संचरतां' शब्दस्य कः अर्थः ?
अ) moving आ) running इ) coming
9. 'इन्दुः' शब्दस्य कः अर्थः ?
अ) Sun आ) Moon इ) Rays
10. वेदाः कति सन्ति ?
अ) द्वौ आ) पञ्च इ) चत्वारः

II. रिक्तस्थानानि पूरयत।

(5M.)

(Fill in the Blanks)

1. देवम्	देवौ	-----
2. ----	पितृभ्याम्	पितृभिः
3. फलम्	-----	फलानि
4. कवेः	-----	कवीनाम्
5. -----	भान्वोः	भानुषु
6. गौः	गावौ	-----
7. हेरमे।	हेरमे।	-----
8. -----	मती	मतयः
9. मधुनि	-----	मधुषु
10. धातारम्	धातारौ	-----

III. संक्षिप्तरूपेण लिखत।

(5M.)

(Short Answers)

1. कवि कालिदासः
2. वेदव्यास महर्षिः
2. वाल्मीकि मुनिः
4. पण्डित विष्णुशर्मा
5. संस्कृतस्य महत्त्वम्

Dr. Muktavani Shastri
Dr. MUKTAVANI SHASTRI
 M.A., M.Phil., Ph.D.
 Reader & Head Dept. of Sanskrit
 Hindi Mahavidyalaya,
 Nallakunta, Hyderabad-44 A.P.

Chairman
CHAIRMAN
 Board of Studies
 Department of Sanskrit
 Osmania University
 Hyderabad

Ramadevi
PRINCIPAL
 SHREE RAMACHANDRA ARTS & SCIENCE COLLEGE
 2-2-11A/7/A&B TILAKNAGAR, HYD-44

Dr. Vidyanand Arya
Dr. Vidyanand Arya
 Asst. Professor, Dept. of Sanskrit
 UCA & SS, Osmania University
 Hyderabad-500 007. A.P.

Assignment - 05 Marks.

The Candidates will be given 25 questions from the total syllabus. From each Unit the candidate will be asked 4 or 5 questions compulsorily.

The completed assignment should be submitted systematically on or before 26th October 2016 to the Head of concerned departments for evaluation.

I द्वौ शब्दौ लिखत :-

(5M.)

1. शब्दाः - नदी, मधु

II सन्धिनामसहितसन्धिं कुरुत :-

(5M.)

2. सन्धयः- हरि + इच्छा

गै + अकः

सूर्य + उदयः

महा + औषधिः

गुरु + आज्ञा

III अनुवदत (Translation)

(10M.)

3. संस्कृत संभाषण अभ्यासः

1. रामाय जनकः स्वदुहितरं सीतां ददाति ।

2. रामात् कपिः वरं प्राप्तवान् ।

3. हे राम ! लोकममुं रक्ष ।

4. हरिणा पुस्तकानि आनीतानि ।

5. सः हरिं विना नागच्छति ।

6. हरेः पुस्तकं सः आनयति ।

7. अनघा - सुप्रभातम् वसुधे, त्वं कथमसि ?

8. वसुधा - अनघे । अपि गृहे सर्वं कुशलम् ?

9. अनघा - वसुधे त्वम् अद्य विद्यालयं गच्छसि वा ?

10. वसुधा - गमिष्यामि, अवश्यम्, किंतु किमर्थं पृच्छसि

अवकाशः उद्घोषितः वा ?

IV निर्देशानुसारं लिखत ।

(4M.)

4. हिमालयो नाम नंगाधिराजः ।

1. अस्त्युत्तरस्यां दिशि-----मानदण्डः ॥

(भावार्थः Summary)

2. आमेखलं संचरतां-----सिद्धाः ॥

(शब्दार्थः Word meaning)

3. वनेचराणां-----सुरतप्रदीपाः ॥

(भावार्थः Summary)

4. सप्तर्षि-----मयूखैः ॥

(शब्दार्थः Word meaning)

5. चित्रलेखनम् (Drawing)

(1M.)

1. कालिदासः 2. वाल्मीकिः 3. व्यासः

4. पाणिनिः 5. पतंजलिः

[Signature]
 CHAIRMAN
 Board of Studies
 Department of Sanskrit
 Osmania University
 Hyderabad

[Signature]
 Dr. MUKTAVANI SHASTRI
 M.A., M.Phil., Ph.D
 Reader & Head Dept. of Sanskrit
 Hindi Mahavidyalaya,
 Nallakunta, Hyderabad - 44. A. P.

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)

Model Paper Degree I year
Semester-I

Time: 3 hrs.

Marks:80

विभाग:-1 (Part - A)

पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः ।

5x4=20

(Answer any five Questions)

1. श्लोकम् अमुम् भाषान्तरीं कुरुत ।

रामः सत्पुरुषो लोके सत्यधर्मपरायणः ।

धर्मज्ञः सत्यसंधश्च शीलवाननसूयकः ॥

2. वाक्यम् इदं ससन्दर्भं व्याख्यात ।

महाराजशिववीरस्याऽज्ञां वयं शिरसा वहामः ।

3. कविम् उद्दिश्य संक्षेपेण लिखत ।

श्रीभाष्यं विजय सारथिः ।

4. अधोलिखितशब्दानां लिङ्गविभक्तिवचनानि प्रत्यभिजानीत ।

1. देवौ

2. पितरि

3. रमासु

4. फलानि

5. अधोलिखितेषु सन्धिं विघटयत।

1. तथागमः 2. महेशः 3. तच्च 4. वागीशः

6. इदं वाक्यं ससन्दर्भं व्याख्यात।

जीर्णस्यास्य शरीरस्य विश्रान्तिमभिरोचये।

7. श्लोकम् अमुम् अनुवदत।

ददाति प्रतिगृह्णाति गुह्यमाख्याति पृच्छति।

भुङ्क्ते भोजयते चैव षड्विधं प्रीतिलक्षणम् ॥

8. श्लोकम् अमुम् पूरयत।

मनस्येकं-----दुरात्मनाम् ॥

विभागः-2 (Part - B)

सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः । सर्वे समानाङ्काः ।

5x12=60

9. द्वयोः श्लोकयोः प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत।

A. अस्त्युत्तरस्यां दिशि देवतात्मा

हिमालयो नाम नगाधिराजः ।

पूर्वापरौ तोयनिधी वगाह्य

स्थितः पृथिव्या इव मानदण्डः ॥

B. आमेखलं सञ्चरतां घनानां

च्छायामधः सानुगतां निषेव्य ।

उद्वेजिता वृष्टिभिराश्रयन्ते

शृङ्गाणि यस्यातपवन्ति सिद्धाः ॥

C. वनेचराणां वनितासखानां

दरीगृहोत्सङ्गनिषक्तभासः ।

भवन्ति यत्रौषधयो रजन्या-

मतैलपूराः सुरतप्रदीपाः ॥

D. सप्तर्षिं हस्तावचितावशेषाण्यधो

विवस्वान्परिवर्तमानः ।

पद्मानि यस्याग्रसरोरुहाणि

प्रबोधयत्यूर्ध्वमुखैर्मयूर्खः ॥

10. एकस्य निबन्धं लिखत ।

अ) धर्मबद्धो दौवारिक इति पाठ्यांशस्य सारं लिखत ।

अथवा

आ) वानरमकरयोः कथां पञ्चतन्त्रमनुसृत्य वर्णयत ।

11. एकस्य निबन्धं लिखत ।

क) 'अवन्तु भारतप्रजाः स्वतन्त्रभारत प्रभाम्' इति

पाठ्यांशस्य सारांशं विवृणुत ।

अथवा

क) नीतिश्लोकानाम् अध्ययनेन किम् प्रयोजनम्? विवृणुत ।

12. द्वौ शब्दौ सर्वासु विभक्तिषु लिखत।

अ) देव आ) मति इ) वधू ई) फल

13. A) नामनिर्देशपूर्वकं त्रयाणां सन्धिं विघटयत।

अ) रामानुजः आ) गायकः इ) महोत्सवः ई) तथैव

B) नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि सन्धत।

अ) इति+अत्र आ) कविस्+च इ) पेष्+ता
ई) सुप्+अन्तः।

Muktavani Shastri

Dr. MUKTAVANI SHASTRI
M.A., M.Phil., Ph.D
Reader & Head Dept of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya,
Nallakunta, Hyderabad-44. A. P.

Adhy
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

Ramadevi

PRINCIPAL
SREE RAMACHANDRA ARTS & SCIENCE COLLEGE
2-2-1107/A&B TILAKNAGAR, HYD-44

Vidyanand Arya
Dr. Vidyanand Arya
Asst. Professor, Dept. of Sanskrit
UCA & SS, Osmania University
Hyderabad-500 007. A.P.

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad (Autonomous)

Department of Sanskrit Minutes of the meeting

Board of Studies in Sanskrit meeting was held on 27-10-16 in the Management Committee Hall of Hindi Mahavidyalaya. The following members were present.

1. Dr. Mukta Vani
Reader & Head
Department of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya
Nallakunta, Hyderabad-44

Mukta Vani

Dr. MUKTAVANI SHASTRI
M.A., M.Phil., Ph.D
Reader & Head Dept of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya,
Nallakunta, Hyderabad - 44. A. P.

- ✓ 2. Professor K. Neelakantham
Chairperson Board of Studies
Department of Sanskrit
Art college, Osmania University
Hyderabad-07

K. Neelakantham
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

3. Dr. S. Rama Devi
Incharge Principal
Reader & Head
Department of Sanskrit
Ramachandra Degree College
Vidyanagar, Hyderabad.

S. Rama Devi
PRINCIPAL
SREE RAMACHANDRA ARTS & SCIENCE COLLEGE
No. 3-11D7/A&B TILAKNAGAR, HYD-44

4. Dr. Vidyanand Arya
Assistant Professor
Department of Sanskrit
Arts College, Osmania University
Hyderabad-07.

Vidyanand Arya
Dr. Vidyanand Arya
Asst. Professor, Dept. of Sanskrit
UCA & SS, Osmania University
Hyderabad-500 007. A.P.

5. G. Vineela

B.A. Osmania University

M.A. II (Sanskrit) Osmania University

Mobile No. 9440275809

Vineela

It was resolved to approve the syllabus, panel of the Examiners and Model Question papers for I Semester of Degree I Year. And Model paper of internal assessment of 15 marks and assignment of 5 marks.

It was resolved that two internal assessments of 15 marks, each will be held and average of the two will be considered.

It was resolved to follow the instructions issued by osmania University, time to time with respect to syllabus and examination pattern.

Meeting ended with vote of thanks to the members present.

Dukh...

DR. MUKTAVANI SHASTRI
M.A., M.Phil., Ph.D
Reader & Head Dept. of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya,
Nallakunta, Hyderabad - 44 A. P.

V. S. S.
CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad (Autonomous)

Department of Sanskrit Minutes of the meeting

Board of Studies in Sanskrit meeting was held on 27-10-16 in the Management Committee Hall of Hindi Mahavidyalaya. The following members were present.

1. Dr. Mukta Vani *Mukta Vani*
- ✓ 2. Prof. K. Neelakanth *Neelakanth*
3. Dr. S. Rama Devi *S Rama Devi*
4. Dr. Vidyanand Arya *Vidyanand Arya*
5. G. Vineela *Vineela*

CHAIRMAN
Board of Studies
Department of Sanskrit
Osmania University
Hyderabad

It was resolved to approve the syllabus, Panel of Examiners and Model Paper for I Semester of Degree I Year.

The end

Principal → *Lehasat*
PRINCIPAL
HINDI MAHAVIDYALAYA
Arts, Commerce & Science
(Autonomous)
NALLAKUNTA, HYD-44